

Excursie Wilp 29 oktober 2016 - tekst Wim Jansen

Boerderij 'de Rodute'

Oyseweg 4 te Wilp

Wij zijn hier op de boerderij 'de Rodute' en zoals is uitgelegd door de bewoonster zou het te maken hebben met 'rond uit in de weg of bocht' gelet op de plek aan de IJssel waar eerst de boerderij gestaan heeft. Die boerderij is op 4 augustus 1931 na een blikseminslag volledig afgebrand. Maar of die naam daar vandaag komt, daar twijfel ik aan. Op 14 maart 1768 komt te overlijden in de gemeente Voorst: Cornelis van de Rodute, vallende onder de kerkelijke gemeente Voorst. Hij wordt op 19 maart begraven. Voor de begrafenis werd Fl. 3,00 betaald maar helaas staat niet vermeld in het overlijdensregister van de kerk, door wie er werd betaald en of hoe oud hij was. Het is wel duidelijk dat in 1768 de naam Rodute al gebruikt werd. De naam komt ook voor in Warnsveld in 1761 toen Willem lidmaat werd van de kerk. Deze Willem was geboren in Deventer.

Mijn vermoeden is, dat de naam vroeger anders geschreven werd als zovele namen en dat de naam later veranderd is. Want de plek van de oude boerderij komt al in militaire registers voor in 1611 onder de naam redoute. De naam Redoute komt als familienaam voor in Zuid Limburg en de meesten waren militairen. Een redoute is een kleine veldschans met uitwendige hoeken, militair stenen gebouw of houtenschans of versterking. Een redoute fungeerde als buitenwerk van een versterking of maakte deel uit van een linie. Soms verbasterd tot, of ten onrechte vertaald als ronduit. Er is zelfs een plattegrond in het archief der Genie van het Ministerie van Oorlog, (uit 1593) waarop staat aangegeven een gedeelte van de werken aan de Poll met de geprojecteerde redoute, ter linkeroever van de IJssel op de Veluwe.

Zoals eerder al eens verteld is bij de excursie naar de Voorsterklei, is het bekend, dat dit een belangrijk militair gebied was waar o.a in 1672, de prins van Oranje zijn troepen aan den IJssel had samengetrokken, om de grens tegen het aanrukkend leger van Lodewijk XIV te beschermen. De prins zelf had toen zijn hoofdkwartier in het slot Sinderen. Hij was de veldmaarschalk Joan Maurits van Nassau en zijn staf verbleef op den Nijenbeek.

Helaas heb ik geen foto kunnen vinden van de oude boerderij, maar vermoedelijk was de militaire versterking er in 1768 al en deels bewoond en of geleidelijk aan steeds meer verbouwd tot boerderij.

Aardig is te vermelden, dat *'Op 25 september 1889 bij deze boerderij een proef gehouden werd met een Eqcartploeg in vergelijking met een Howard en Sachs. De zwaarste kleigrond werd hiervoor genomen en de uitkomsten waren zoo verrassend, dat men naar het oordeel van deskundigen deze ploeg te allen tijden elken grond kan aanbevelen'* aldus een stukje in het Deventer Dagblad van 28 september 1889.

Na het afbranden van de boerderij, werd door de eigenaar van landgoed de Poll, Mr. Rudolf Everard Willem van Weede besloten een nieuwe boerderij te bouwen en wel op deze plek. Waarom kon ik niet achterhalen. Vermoedelijk om de grond die lag rond de oude Rodute te verdelen over de naast gelegen pachters. Mogelijk dat net een pachtovereenkomst bij dit perceel ophield en dat hij zodoende heeft besloten om verder van de IJssel te bouwen.

Hij gaf de architecten G.J. Dommerholt uit Twello en L.B.J. Rijswinkel uit Voorst gezamenlijk opdracht om een boerderij te ontwerpen. De aanbesteding werd aangekondigd in diverse kranten en op 7 december 1931 vond de aanbesteding plaats in café De Gietelsche Brouwerij te Gietelo.

Er waren 17 inschrijvers. De laagste inschrijver voor het metsel- en timmerwerk was A.W.J. ten Den uit Nieuw Heeten die inschreef en het later ook de opdracht kreeg voor fl 17.480,- exclusief het schilderwerk en het rietwerk. Vermoedelijk had het landgoed daar eigen mensen voor of een vast bedrijf hier uit de buurt.

Wanneer men gestart is met de bouw en de boerderij in gebruik is genomen is niet duidelijk maar waarschijnlijk is de boerderij pas begin 1933 gereed gekomen. Rudolf Everard Willen van Weede zal de boerderij nog wel gereed gezien hebben want hij overleed op de (Nieuwe) Poll op 23 oktober 1933 op 74 jarige leeftijd.

De boerderij is gebouwd als een modelboerderij voor een gemengd bedrijf. Er was plek voor 21 koeien, 12 varkens, 8 kalveren, 6 paarden en 1 stier. De kippen zaten achter de boerderij in een kippenhok. Op deel is een plek voor een dorsmachine. Daarom deze hoogte. De schoven haver, rogge en gerst, werden niet in een (hooi) zaadberg opgeslagen maar binnen en daarom werd de boerderij zo hoog gebouwd. Een moderne ontwikkeling in die jaren. De indeling is nog net zo, als ruim 80 geleden deze boerderij is gebouwd.

Het dak is een schilddak, met wolfseinden. De gebinten zijn vervaardigd als een 'dekbalkgebint-constructie'. Ik kan mij uit mijn schooltijd herinneren dat deze constructie door Jellema (in de serie 'Bouwkunde' de autoriteit op dit gebied vanaf direct na de oorlog tot rond 2000) volledig werd afgeraden om toegepast te worden. Volgens hem is *'het bovenspannt niet geheel vormvast en door de minder logische vorm van de wijze van construeren is zeer zwaar hout nodig'*. *'Dat hout is bijna niet meer te verkrijgen en anders bijna niet meer te betalen en bovendien gaat ze scheuren'* staat in het boek Bouwkunde deel III vermeld.

De boerderij is nog prachtig authentiek van binnen, een modelboerderij uit de jaren '30 die je niet veel meer tegenkomt.

© Wim Jansen
oktober 2016

Bronnen o.a.

Jan Harenberg: Kastelen rond Zutphen II
Middelnederlansch handwoordenboek
Gelders archief
Historische centrum Overijssel
Diverse sites
R. Jellema: Bouwkunde III